

Радченко Анастасія Михайлівна
студентка бакалаврату;

Джусов Олексій Анатолійович
*доктор економічних наук, професор,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-15>

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ КАВИ В УКРАЇНІ

Війна Росії проти України завдала і продовжує завдавати величезних збитків економіці нашої країни. Майже повністю зруйновано низку секторів економіки, порушено багато економічних зв'язків, логістичні маршрути, дуже великих змін зазнало маркетингове середовище. Але війна через якийсь час закінчиться і нам доведеться відновлювати нашу економіку. Тому в даний час актуальним завданням залишається вивчення довоєнної динаміки ринків низки продуктів та екстраполяції подальших змін цих ринків.

В умовах прискореного темпу життя та стресів, з яким українці стикається щоденно, вони особливо потребують якоїсь «віддушини» або засобу, які б допомагали їм зберігати внутрішню стійкість та працездатність. Кава й є одним з таких засобів, який здатен забезпечити людину енергією та ще й отримати смакове задоволення. Тому вивчення питань, пов'язаних із безперервним забезпеченням українців кавою є досить актуальною проблемою.

Мета роботи проаналізувати довоєнну галузеву структуру та визначити перспективи зростання українського ринку кави у післявоєнний період.

В останні роки ринок кави став предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, А. С. Карнаушенко дослідив основні чинники, що зумовили зростання роздрібного споживання кави у світі загалом та в Україні зокрема, вплив збільшення кількості закладів ресторанного господарства, регіональні аспекти розвитку кавового

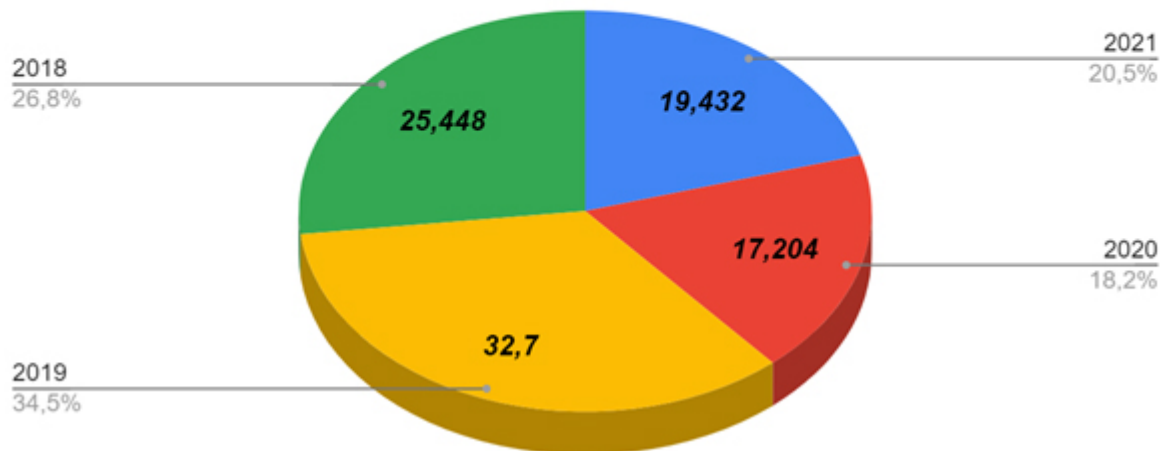
бізнесу в Україні та перспективи діяльності закладів ресторанного господарства на ринку [1, с. 104–108; 2; 3].

Динаміку споживання, експорту та імпорту кави у 2018–2021 рр. та особливості цього ринку, розвиток кавового туризму у Львові, чинники та проблеми, пов'язані з ним, досліджував Г. Кушнірук [2].

Зростання споживання натуральної кави не тільки в Україні, а й в усьому світі зумовлене кількома факторами, такими як прискорення темпу життя людей, зростання популярності кави та збільшення кількості кав'ярень.

Продажі кави посідають друге місце у світі після енергоносіїв, випереджаючи продажі зброї та високотехнологічної продукції. Роздрібні продажі кави продовжують зростати. На рис. 1 показано динаміку роздрібних продажів кави в Україні у довоєнний період.

**Динаміка виробництва кави в Україні за 2018-2021 рік,
в натуральному вираженні, тис. тонн**

Рис. 1. Динаміка виробництва кави в Україні за 2018–2021 роки

Джерело: складено на основі [4]

Як видно із рис. 1, у 2018 році виробництво кави в Україні зросло на 26,8%. Виробництво кави в Україні базується на імпорті сировини, кавових зерен (арабіки чи робусти), які потім обсмажуються та фасуються, а українські виробники кави продають свою продукцію під власними торговими марками.

Українських виробників кави можна визначити, як компанії які обсмажують, розмелюють і фасують кавові зерна та виробляють

інші кавові продукти, або компанії, які виконують будь-яку з перерахованих вище функцій. Зростання споживання в Україні, що спостерігалось декілька років поспіль до війни, відповідно призвело до збільшення імпорту кави (рис. 2).

У 2019 році імпорт кави в Україну збільшився на 28,6%, у 2020 році – на 12,3%, а у 2021 році – на 8,4%. У 2021 році Україна імпортувала найбільше кави з Польщі (22,7%), Італії (15,3%) та Німеччини (8,1%) [5].

Просування продукції та інші PR-заходи також сприяли збільшенню попиту на каву. Зокрема, у Львові та Києві були організовані кавові фестивалі, які просували українську якісну каву, можливості подальшого розвитку кавової індустрії та обмін досвідом у виробництві та маркетингу кави.

Рис. 2. Динаміка виробництва кави в Україні за 2018–2021 роки

Джерело: складено на основі [4]

До початку війни з росією 24.02.2022 в Україні також спостерігалася висока концентрація різноманітних закладів громадського харчування, що сприяла посиленню конкуренції в секторі дистрибуції кави та збільшенню обсягів продажу кави та кавових продуктів. Пропозиція кави на українському ринку стрімко

зростала і при цьому конкуренція на ринку кави посилювалася, що позитивно впливало на якість кави.

Отже найбільш інтенсивна конкуренція спостерігалася у сегменті продажів недорогих кавових напоїв. Ринок кави також підтримувався збільшенням кількості міні-кав'ярень та кав'ярень. Останні переважно використовують високоякісні натуральні кавові зерна та сучасні альтернативні методи приготування цього напою, різні способи обсмажування кавових зерен та їх приготування.

В українському суспільстві також спостерігаються розбіжності популяризації кави залежно від регіону. Так, за результатами проведених досліджень встановлено, що на заході країни каву п'ють більше, ніж на сході, де у більшій мірі відчувається вплив східних традицій, в даному випадку чайних (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги споживачів по видах кави у регіонах України

Регіон	Не вживають кави, %	Натуральна кави, %	Кавовий напій, %	Розчинна кави, %
Західний	29,9	3,8	23,3	43,1
Західно-Центральний	41,8	3,3	7,8	47,1
Південний	33,6	4,2	17,6	44,5
Східно-Центральний	37,0	1,4	7,5	54,0
Східний	39	2,1	12,7	47,0

Джерело: побудовано автором на основі даних [6]

Ринок кави має слабкі сезонні характеристики. Протягом літніх місяців спостерігається тимчасовий спад продажів на 2–4% на рік в натуральному вираженні, який відновлюється у вересні. Як і для інших ринків гарячих напоїв, піковим періодом для ринку кави є зима. За останні роки середньорічне споживання кави в Україні зросло на 23%.

Таким чином, український ринок кави є досить перспективним і має великий потенціал. Найбільшу частину каналу збуту кави складають супермаркети, на які припадає 43% в натуральному та 45% у вартісному вираженні. Важливо відзначити, що обсяги імпорту зменшуються завдяки зростанню внутрішнього виробництва. Найпопулярнішими брендами кави в Україні є Кава «Галка», Віденська кава, ISLA, Кава зі Львова, Меделін та інші.

Український ринок кави вважається таким, що активно розвивається, зі стабільним зростанням попиту та значним потенціалом для подальшого зростання. Зокрема, прогноз продажів кави в Україні у наступні роки вказує на те, що після закінчення війни з росією, за умови збереження довоєнної динаміки зростання, ємність внутрішнього ринку кави має значно збільшитися.

Список використаної літератури:

1. Карнаушенко А. С. Кавова індустрія в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 2. С. 103–109.
2. Кушнірук Г. В. Сучасний стан і перспективи розвитку кавового туризму у Львові. *Вісник Львівського інституту економіки і туризму. «Економічні науки»*. 2018. № 1. С. 56–61.
3. Глобальна економіка: актуальні проблеми та фактори розвитку: Монографія / С. Апальков, О. Бененсон, О. Булатова та ін. Дніпро : ДНУ, 2021. 426 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Дослідження ринку кави в Україні 2020. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/issledovanie-rynka-kofe-v-ukraine-2020-god>.
6. Маркетингове дослідження ринку кави – короткий огляд. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/marketingovoe-issledovanie-rynka-kofek-ratkij-obzor>.